

Att åstadkomma effektiva återvinningsmarknader

Patrik Söderholm
Luleå tekniska universitet

Effektiva återvinningsmarknader: vad är det?

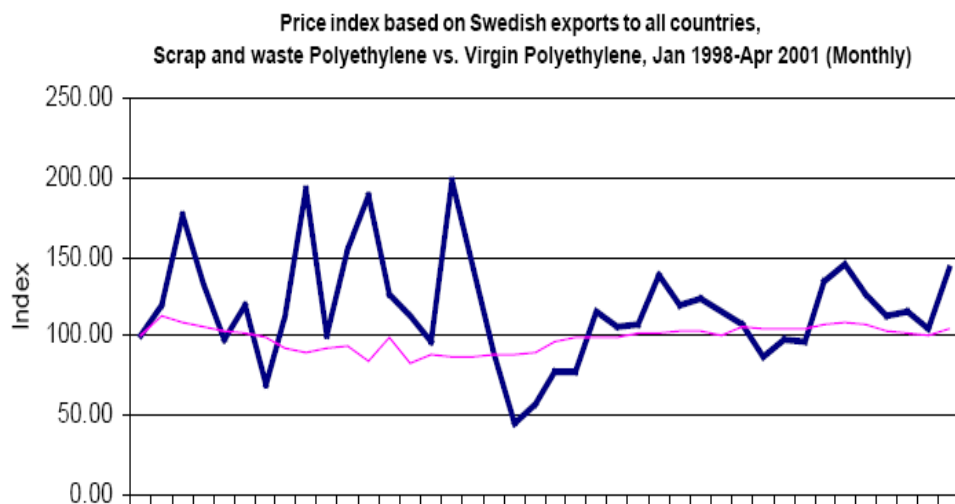
- Externa miljöeffekter från råvarutvinning samt avfallshantering är internaliserade.
- Inga omotiverade subventioner till varken råvarutvinning eller avfallshantering förekommer (s.k. politikermislyckande).
- "Klassiska" marknadsmisslyckanden i marknadsmekanismen som sådan.

Det sistnämnda utgör fokus här!

Marknadsmislyckanden kontra marknadsbarriärer

Marknadsmislyckanden kan motivera politisk styrning (eftersom samhällsekonomiskt lönsamma transaktioner inte blir av) men marknadsbarriärer är en "naturlig" del av marknadsmekanismen.

Exempel: mer betydande prisfluktuationer för sekundära jämfört med jungfruliga material.

Marknadsmisslyckanden/barriärer

- Transaktions- och sökkostnader.
- Informationsmisslyckanden och osäkerhet kopplat till utbudet av avfall.
- Informationsmisslyckanden på användarsidan.
- Externa effekter i produktionskedjan ("design for environment")
- (Marknadsmakt och ofullständig konkurrens.)
- (Hinder för etablerandet av ny teknik.)

(1) Transaktions- och sökkostnader

Kostnader för att genomföra marknadstransaktioner

- "Price discovery" -> ofta betydande prisvariationer för sekundärmaterial
- Sökkostnader – identifiera köpare och säljare (t.ex. utbudet av konstruktionsmaterial ofta irreguljärt och geografiskt spritt).
- Kostnader kopplade till förhandling och/eller administration (varje transaktion ofta unik)

Policy/åtgärder: långa kontrakt, standardisering, webbtjänster etc.

(2) Informationsmisslyckanden och osäkerhet kopplat till utbudet

- Asymmetrisk information om materialets egenskaper
"Market for lemons" -> material med dålig kvalitet hamnar på marknaden
- "Värdefullt" eller "farligt" avfall? -> viktigt att förstå vilka incitament som finns för säljare att "gömma" sämre kvaliteter.
- Kan vara ett stort problem om möten mellan samma köpare och säljare inte är ofta förekommande, samt om materialet består av "blandat" avfall.

Policy/åtgärd: test på plats (via protokoll), vertikal integration, långa kontrakt, brokers, rättsliga åtgärder.

(3) Informationsmisslyckanden på användarsidan

Osäkerhet om materialets användbarhet för givna syften.

- Kan vara vanligt när köparen inte själv ska konsumera materialet.
- Kan vara ett övergående problem ('learning-by-doing')
- Terminologi ("waste") och endast små kvalitetsskillnader kan bli avgörande (vid t.ex. risk aversion)
- Erfarenheter av olika material en kollektiv nytta (motiverar demonstrationsprojekt och eventuellt offentlig upphandling)

Policy/åtgärder: standards (t.ex. European Construction Products Directive): allmänna eller specifika?

(4) Externa effekter i produktionskedjan

Uppstår då en vara produceras på ett sätt som ökar kostnaderna för att återvinna material i en annan sektor av ekonomin.

- Indikerar få incitament till "design-for-environment".
- Ofta används ett policyinstrument för att hantera det som egentligen består av två misslyckanden.
- Problemet speciellt viktigt då producent och återvinnare inte möts på marknaden (jfr. det svenska producentansvaret för förpackningar)

"Same, same but different"

© Original Artist

Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

"With all the EU paperwork that's coming out I thought we'd locate here."

